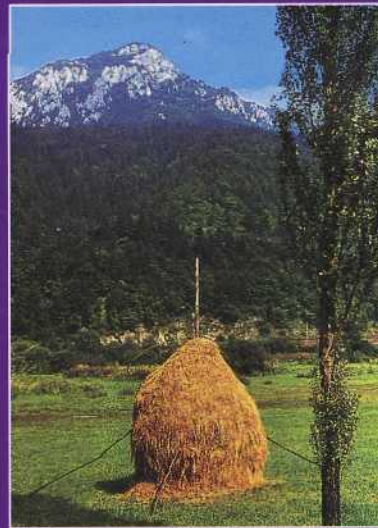

ŽIVOTNÉ PROSTREDIE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

V ROKOCH 1992 - 1993

MINISTERSTVO ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

ŽIVOTNE PROSTREDIE Slovenskej republiky

v rokoch 1992-1993

101

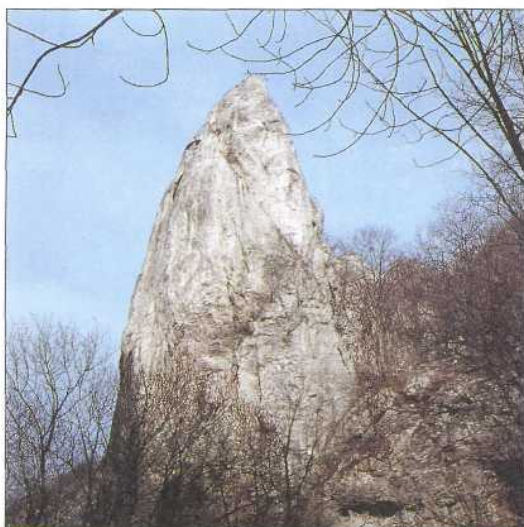
ZOZNAMY

ZOZNAM MÁP

Číslo	Názov	Strana
1.	Hlavné osi a póly osídlenia	14
2.	Priemerná hustota obyvateľov na km ² v okresoch SR v roku 1993	16
3.	Prirodzený prírastok (úbytok) na 1 000 obyvateľov v okresoch SR v roku 1992	16
4.	Závislosť hustoty obyvateľstva SR na bariérovom efekte pohorí	17
5.	Dojčenská úmrtnosť	20
6.	Počet zomrelých na 100 000 obyvateľov za rok 1993	22
7.	Natalita	27
8.	Vrodené vývojové chyby na 10 000 živonarodených	27
9.	Spriemyselnené územia Slovenskej republiky	35
10.	Podiel lesných pozemkov v okresoch SR v roku 1993	42
11.	Podiel poľnohospodárskej pôdy v okresoch SR v roku 1993	42
12.	Vodné nádrže na Slovensku	68
13.	Odbery podzemnej vody z povodí	70
14.	Odbery povrchovej vody z povodí	70
15.	Napojenosť na verejnú kanalizačnú sieť	71
16.	Podiel obyvateľov zásobovaných vodou z verejných vodovodov	71
17.	Podiel bytov s osobným autom podľa okresov	103

18.	Prehľad najvýznamnejších útvarov rekreácie a cestovného ruchu v SR	124
19.	Lokality so životným prostredím poškodeným Sovietskou armádou	127
20.	Mapa radónového rizika Slovenskej republiky	141
21.	Merné územné emisie v roku 1993 - tuhé látky (t/km ²)	188
22.	Merné územné emisie v roku 1993 - SO ₂ (t/km ²)	188
23.	Merné územné emisie v roku 1993 - NO _x (t/km ²)	189
24.	Merné územné emisie v roku 1993 - CO (t/km ²)	189
25.	Lokalizácia najvýznamnejších zdrojov znečisťovania ovzdušia v Slovenskej republike	192
26.	12 zaťažených oblastí SR, ktoré si vyžadujú osobitnú ochranu ovzdušia	194
27.	Kvalita vody v tokoch SR - skupina A (ukazovatele kyslíkového režimu)	248
28.	Kvalita vody v tokoch SR - skupina B (základné chemické ukazovatele)	248
29.	Kvalita vody v tokoch SR - skupina E (biologické a mikrobiologické ukazovatele)	249
30.	Vypúšťanie odpadových vôd do tokov	254
31.	Potenciálna erózia pôdy	265
32.	Mapa izolínií ortute v pôdach	266
33.	Koeficient ekologickej stability podľa okresov	291
34.	Územný priemet stresových faktorov - negatívne vplyvy na stav životného prostredia SR	292
35.	Stav rozpracovaných projektov regionálnych územných systémov ekologickej stability	292
36.	Generel nadregionálneho územného systému ekologickej stability Slovenskej republiky - členenie podľa ekologickej stability a ochrany prírody	293
37.	Územný priemet faktorov nepriaznivo pôsobiacich na ekologickú stabilitu	294
38.	Národné parky a chránené krajinné oblasti Slovenskej republiky	310
39.	Sieť navrhovaných národných parkov a chránených krajinných oblastí	312
40.	Vyhlásené pamiatkové rezervácie a pamiatkové zóny na Slovensku	317
41.	Navrhované pamiatkové zóny na Slovensku	318
42.	Svetové dedičstvo a Slovenská republika	322
43.	Banská Štiavnica	323

44.	Spišský hrad s okolím	324
45.	Rezervácia ľudovej architektúry - Vlkolínec	325
46.	Stav rozpracovanosti územnoplánovacej dokumentácie VÚC na území Slovenskej republiky	335
47.	Úroveň bývania - m ² obytnej plochy pripadajúcej na osobu	367
48.	Úroveň bývania - počet osôb pripadajúcich na 1 obývaný byt	367
49.	Rodinné domy	368
50.	Byty s rekreačnou chalupou	368
51.	Byty s kúpeľňou	369
52.	Byty s ústredným kúrením	369
53.	Úroveň životného prostredia v Slovenskej republike	377
54.	Bratislavská oblasť	379
55.	Trnavsko - Galantská oblasť	382
56.	Hornonitrianska oblasť	384
57.	Hornopovažská oblasť	386
58.	Strednopoľská oblasť	388
59.	Strednospišská oblasť	390
60.	Strednogemerská oblasť	392
61.	Košická oblasť	394
62.	Strednozemplínska oblasť	396

102

103

Zoznam Grafov a Schém

Číslo	N á z o v	Strana
1.	Vývoj demografických ukazovateľov	22
2.	Počet zomrelých na 100 000 obyvateľov v roku 1993	23
3.	Priestorová štruktúra SR k roku 1994	38
4.	Zmeny v sumárnych odberných množstvách podzemných vôd na Slovensku v období 1979-1993 (v l/s)	54
5.	Rozdelenie odberov podzemných vôd v štruktúre podľa užívateľských skupín a dokumentované zmeny v období 1990-1993 (l/s)	55
6.	Odpadová voda (O V) vypúšťaná do vodných tokov v roku 1993 (981,392 mil.m ³ = 100 %)	69
7.	Zastúpenie drevín (%)	77
8.	Vývoj kategorizácie lesov (porastová plocha v tis.ha)	78
9.	Plošné zastúpenie kategórií lesov v SR (%)	79
10.	Priemerná defoliácia drevín za roky 1990-1993 (%)	79
11.	Stav a lov jelenej, srnčej a diviačej zveri v SR	87
12.	Odhad vývoja energetickej náročnosti Slovenska do roku 2005	93
13.	Priemerné hodnoty obsahu olova v plastovom peli	134
14.	Priemerné hodnoty obsahu chrómu v plastovom peli	135
15.	Priemerné hodnoty obsahu ortuti v plastovom peli	135
16.	Priemerné hodnoty obsahu arzénu v plastovom peli	136
17.	Priemerné hodnoty obsahu kadmia v plastovom peli	136
18.	Priemerné hodnoty obsahu zinku v plastovom peli	137
19.	Priemerné hodnoty obsahu medi v plastovom peli	137
20.	Rozdelenie nameraných údajov EOAR v pobytových priestoroch na území Slovenska	140
21.	Rozdelenie nameraných údajov EOAR v pobytových priestoroch v regiónoch Slovenska	140
22.	Zloženie odpadov v SR (34,74 mil.t/rok) (%)	158
23.	Prognóza obnovy prirodzeného stavu ozónovej vrstvy Koncentrácia chlóru	162
24.	Prognóza obnovy prirodzeného stavu ozónovej vrstvy Svetová produkcia (milión kg)	162
25.	Používanie kontrolovaných CFC (%) v Európe	163

26.	Vývoj koncentrácie skleníkových plynov v ovzduší - CO ₂	167
27.	Vývoj koncentrácie skleníkových plynov v ovzduší - metán	167
28.	Vývoj koncentrácie skleníkových plynov v ovzduší - NO ₂	167
29.	Vývoj koncentrácie skleníkových plynov v ovzduší - CFC 11	167
30.	Nárast svetových emisií CFC 11 a CFC 12	167
31.	Spolupôsobenie skleníkových plynov na globálnom oteplení (%)	168
32.	Zdroje a množstvá zlúčenín síry usadené na Slovensku (%)	172
33.	Zdroje a množstvá oxidačných zlúčenín dusíka usadené na Slovensku (%)	172
34.	Príčiny vzniku havárií v roku 1993 (%)	176
35.	Emisie SO ₂ - REZZO 1-3 Slovenská republika (tis. ton)	178
36.	Emisie tuhých látok - REZZO 1-3 Slovenská republika (tis. ton)	179
37.	Emisie NO _x - REZZO 1-4 Slovenská republika (tis. ton)	181
38.	Emisie CO - REZZO 1-4 Slovenská republika (tis. ton)	182
39.	Emisie v roku 1993 - REZZO 1-4 Slovenská republika (%) - Tuhé látky	183
40.	Emisie v roku 1993 - REZZO 1-4 Slovenská republika (%) - SO ₂	183
41.	Emisie v roku 1993 - REZZO 1-4 Slovenská republika (%) - NO _x	183
42.	Emisie v roku 1993 - REZZO 1-4 Slovenská republika (%) - CO	183
43.	Množstvo emisií (v %) zo stacionárnych zdrojov odvetví za rok 1993 v Slovenskej republike (REZZO - 1) Tuhé látky	183
44.	Množstvo emisií (v %) zo stacionárnych zdrojov odvetví za rok 1993 v Slovenskej republike (REZZO - 1) SO ₂	184
45.	Množstvo emisií (v %) zo stacionárnych zdrojov odvetví za rok 1993 v Slovenskej republike (REZZO - 1) NO _x	184
46.	Množstvo emisií (v %) zo stacionárnych zdrojov odvetví za rok 1993 v Slovenskej republike (REZZO - 1) CO	184
47.	Chopok-oxid siričitý (priemerné mesačné koncentrácie)	196
48.	Liesek - oxid siričitý (priemerné mesačné koncentrácie)	197
49.	Chopok - oxidy dusíka (priemerné mesačné koncentrácie)	197
50.	Topoľníky - oxidy dusíka (priemerné mesačné koncentrácie)	198
51.	Ťažké kovy v ovzduší - reg. stanice Slovenska 1992	199
52.	Emisie VOCs v SR v roku 1993	203
53.	Vývoj deficitu zrážok v SR	222
54.	Priemerné denné prietoky Dunaj 1993	223
55.	Priemerné denné prietoky Váh 1993	224
56.	Priemerné denné prietoky Hron 1993	225

57.	Priemerné denné prietoky Torysa 1993	226
58.	Priemerné denné prietoky Bodrog 1993	227
59.	Úrovne hladín podzemných vôd - hydrologický rok 1992	230
60.	Úrovne hladín podzemných vôd - hydrologický rok 1993	230
61.	Zaradenie druhov papraďorastov a semenných rastlín do jednotlivých kategórií ohrozenia (z 1 326 taxónov)	269
62.	Ohrozenosť hniezdiacich vtákov v SR	273
63.	Plošné rozšírenie vtákov na území SR	273
64.	Ohrozenosť cicavcov v SR	275
65.	Plošné rozšírenie cicavcov v SR	275
66.	Podiel úmyselnej a náhodnej ťažby (priemer za časové obdobie v %)	297
67.	Stav chránených území v SR k roku 1994	308
68.	Skutočné výdavky štátneho rozpočtu v kapitole MŽP SR	408
69.	Prehľad vývoja čerpania prostriedkov zo ŠFŽP SR a dotácií zo štátneho rozpočtu do neho	409
70.	Organizačná štruktúra MŽP SR zavedená v roku 1992	428
71.	Potenciálna organizačná štruktúra rezortu MŽP SR	429

104

105

ZOOZNAM TABULIEK

Číslo	N á z o v	Strana
1.	Základné demografické a geografické ukazovatele v okresoch	15
2.	Prirodzený pohyb a zdravie obyvateľov	23
3.	Priestorová štruktúra podľa okresov k 1.1.1994 (v ha)	39
4.	Vývoj výmery poľnohospodárskej a lesnej pôdy v SR	40
5.	Nerudy (239 ložísk)	46
6.	Dovoz a domáca produkcia nerastných surovín v roku 1993	50
7.	Vývoj ťažby vybraných surovín	51
8.	Odbery podzemných vôd (v l/s) v jednotlivých regiónoch	55
9.	Odbery podzemných vôd vo vybraných oblastiach	56
10.	Odbery podzemných vôd v povodiach (v l.s ⁿⁱ)	56
11.	Užívanie vody (m ³ .s ⁿⁱ) v Slovenskej republike v rokoch 1992-1993	58
12.	Hlavné akumulčné nádrže SR v roku 1993	60
13.	Vodné nádrže na Slovensku (s celkovým objemom nad 1 mil.m ³)	61
14.	Prevádzka vodných tokov a vodných diel za rok 1993	69
15.	Stav lesov	78
16.	Priemerná defoliácia lesných drevín za roky 1987-1993 (%)	79
17.	Spotreba prípravkov na ochranu rastlín v SR v rokoch 1991 - 1993	82
18.	Množstvo použitých hnojív	83
19.	Poľnohospodárstvo - Chov hospodárskych zvierat	84
20.	Stav zveri	87
21.	Prvotné energetické zdroje a konečná spotreba palív a energie v (TJ)	90
22.	Prvotné energetické zdroje, spotreba tepla a výroba elektriny v SR v rokoch 1990-1993	91
23.	Inštalovaný výkon a výroba elektriny v roku 1993	91
24.	Predpokladaný vývoj primárnych energetických zdrojov (PEZ)	92
25.	Energetická náročnosť rôznych odvetví priemyslu v SR (v roku 1990)	93
26.	Prehľad zdrojov znečisťovania v systémovej energetike v roku 1993 (t/r)	94
27.	Podiel systémovej energetiky na znečisťovaní ovzdušia v SR v roku 1993	94

28.	Odhad potenciálu obnoviteľných a druhotných zdrojov energie v SR podľa SHMÚ	98
29.	Potenciál obnoviteľných zdrojov energie v SR (v PJ)	98
30.	Potenciál úspor elektrickej energie v SR	98
31.	Účinky negatívnych vplyvov dopravy na životné prostredie	101
32.	Motorové vozidlá podľa jednotlivých druhov a oblastí	103
33.	Indexové porovnanie vplyvu jednotlivých druhov dopravy na životné prostredie	106
34.	Najviac znehodnotený priestor vplyvom prevádzky železničnej dopravy	107
35.	Zaťaženie hraničných prechodov lodnou dopravou	110
36.	Zaťaženie hraničných prechodov automobilovou dopravou	111
37.	Zaťaženie hraničných prechodov železničnou dopravou	111
38.	Stav vybudovania technickej infraštruktúry v útvaroch RaCR v SR v roku 1993	114
39.	Stav zabezpečenia ÚPD v útvaroch RaCR v SR v roku 1993	115
40.	Kúpeľné miesta	118
41.	Zoznam vodných nádrží s rekreačnou funkciou (plesá bez kúpania)	118
42.	Zoznam významnejších termálnych kúpalísk	119
43.	Prehľad kempingov na Slovensku	120
44.	Turistické chodníky v rekreačných oblastiach SR	122
45.	Stupeň narušenia životného prostredia útvarmi RaCR v SR	123
46.	Náučné lokality - sprístupnené jaskyne na Slovensku	123
47.	Prehľad lokalít so životným prostredím poškodeným Sovietskou armádou v rokoch 1968-1990	125
48.	Prehľad chemických látok odporúčaných OSN k regulácii	132
49.	Koncentrácia chemických prvkov v mg.kg^{-1} v požívatinách	134
50.	Koncentrácia PCB v mg.kg^{-1} v mase a mlieku	134
51.	Koncentrácia dusičnanov v mg.kg^{-1} v zemiakoch a zelenine	134
52.	Prehľad príkonov efektívnej dávky vo vzduchu na území SR v roku 1993 (nSv.h^{-1})	142
53.	Prehľad vypustí v roku 1993 do ovzdušia z JE Jaslovské Bohunice a podiel ročného limitu v %	143
54.	Zaťaženie obyvateľstva SR hlukom v roku 1989 a odhad pre rok 2000	146
55.	Prehľad hlukovej situácie a expozície obyvateľstva v sledovaných mestách na Slovensku	147

56.	Registrované počty skládok v okresoch Slovenskej republiky	149
57.	Vznik odpadov podľa jednotlivých odvetví za rok 1992 (t/rok) (bez komunálnych odpadov)	150
58.	Komunálny odpad za roky 1992-1993	151
59.	Zvláštny nebezpečný odpad za rok 1993	152
60.	Ciele a opatrenia programov odpadového hospodárstva Obdobie rokov 1993-1996	156
61.	Ciele a opatrenia programov odpadového hospodárstva Obdobie rokov 1997-2000	157
62.	Ciele a opatrenia programov odpadového hospodárstva Obdobie rokov 2001-2005	158
63.	Znižovanie spotreby kontrolovaných látok v SR (t)	163
64.	Atmosférická životnosť a celkový teplotný potenciál skleníkových plynov	168
65.	Podiel európskych krajín na depozícii zlúčenín síry (S)	171
66.	Podiel európskych krajín na depozícii zlúčenín dusíka (N)	172
67.	Prehľad o počte prípadov havárií na Slovensku v rokoch 1986 - 1993	174
68.	Prehľad o látkach škodiacim vodám, ktoré spôsobili havarijné zhoršenie akosti vôd v rokoch 1986 - 1993	174
69.	Podiel jednotlivých odvetví na havarijnom zhoršení akosti povrchových vôd v rokoch 1992 - 1993	175
70.	Rozdelenie havárií podľa príčin ich vzniku	176
71.	Znečistenie ovzdušia REZZO 1 - množstvo emisií podľa druhu výroby za rok 1993 (ton)	182
72.	Množstvo emisií zo stacionárnych zdrojov za rok 1993 v územnom členení SR	187
73.	Najvýznamnejšie zdroje znečisťovania ovzdušia v SR a ich podiel na emisiách znečisťujúcich látok z veľkých zdrojov za rok 1993	190
74.	Emisie v Európe a vo svete v rokoch 1990/1991 (v megatonách/rok)	191
75.	Emisie v zaťažených územiach SR (vyhláška MŽP SR č. 112/1993 Z.z.) podľa vybraných zdrojov znečistenia v 1993	193

76.	Typické hodnoty celkovej depozície síry na Slovensku v roku 1993 ($\text{g.m}^{-1}.\text{r}^{-1}$)	195
77.	Regionálne znečistenie ovzdušia - priemerné ročné koncentrácie ($\text{v } \mu\text{g.m}^{-3}$)	196
78.	Regionálne znečistenie ovzdušia a chemizmus zrážkových vôd v roku 1993 Ovzdušie - priemerné ročné koncentrácie	198
79.	Zrážky - vážené priemery z mesačných vzoriek	199
80.	Emisie VOCs v SR a prognóza autonómneho vývoja do roku 2000	204
81.	Produkcia VOCs z odpadov v SR	204
82.	Štatistické charakteristiky znečistenia ovzdušia troch regiónov v Slovenskej republike (z 24 AMS) od 1.1.1993 do 31.12.1993 ($\text{v } \mu\text{g.m}^{-3}$)	212
83.	Priemerné ročné koncentrácie znečistenia ovzdušia ťažkými kovmi v polietavom prachu v roku 1993 ($\mu\text{g.m}^{-3}$)	216
84.	Indexy znečistenia ovzdušia	217
85.	Priemerné úhrny zrážok na území (v mm) SR v roku 1993	218
86.	Priemerné ročné výšky zrážok (v mm) v SR v rokoch 1989-1993	218
87.	Priemerné výšky zrážok a odtoku v jednotlivých povodiach len na území SR v roku 1993	219
88.	Priemerné mesačné a ročné prietoky v roku 1993 v povodiach vybraných vodomerných staníc	220
89.	Chránené vodohospodárske oblasti vyhlásené v roku 1987	223
90.	Sledovanie podzemných vôd na Slovensku v roku 1993	234
91.	Kvalita podzemných vôd v roku 1993	234
92.	Prehľad sledovaných tokov podľa povodí SR za rok 1993	239
93.	Kvalita vody vo vybraných tokoch SR v rokoch 1992-1993	241
94.	Kvalita vody vo významných vodných tokoch v roku 1993	247
95.	Kvalita vody vo významných vodných tokoch v roku 1993	249
96.	Produkované znečistenie odpadových vôd v roku 1993	251
97.	Odpadová voda vypúšťaná do vodných tokov v roku 1993	252
98.	Najvýznamnejšie zdroje znečistenia povrchových vôd v rokoch 1992-1993	253
99.	Znečistenie vypúšťané do povrchových vôd v rokoch 1992-1993 podľa podnikov povodí	255

100. Pomerné zastúpenie tried čistoty v sledovaných profiloch za obdobie 1992-1993 v porovnaní s obdobím 1991-1992	255
101. Ložiská energetických surovín (stav k 1.1.1993)	259
102. Ložiská rúd (stav k 1.1.1993)	260
103. Ložiská rúd a nerúd, vylúčené z bilancie (stav k 1. 1. 1993)	261
104. Ložiská nerúd (stav k 1.1.1993)	261
105. Zastúpenie pôdných typov v SR (Hraško a kol.)	263
106. Stupeň ohrozenia druhov rastlín v roku 1993	268
107. Ohrozenosť druhov živočíchov a vyšších rastlín (1993)	271
108. Stupeň ohrozenia živočíchov v SR v roku 1993	271
109. Prehľad akcií a finančných nákladov (Sk) na záchranu ohrozených a chránených druhov	276
110. Prehľad o odchove vybraných živočíchov	276
111. Počet umiestnených a do prírody vypustených živočíchov v 9 rehabilitačných staniciach Slovenska	277
112. Sozologický status druhov fauny Slovenska (Jedlička a kol., 1993)	279
113. Prehľad biocentier nadregionálneho významu	284
114. Poškodenie stromov podľa výsledkov monitorovania zdravotného stavu lesov	297
115. Prehľad chránených krajinných oblastí SR k roku 1994	302
116. Chránené územia vyhlásené a spresnené v rokoch 1992-1993	303
117. Prehľad národných parkov SR k roku 1994	305
118. Stav ŠPR, CHN, CHŠP, CHP, CHZ, CHPV a CHPP k roku 1994	305
119. Vývoj a stav chránených území v SR k roku 1994 (J. Klinda)	306
120. Prehľad starostlivosti o osobitne chránené časti prírody	311
121. Prehľad navrhovaných NP a CHKO	311
122. Druhové členenie kultúrneho dedičstva - nehnuteľné pamiatky	314
123. Stavebno-technický stav kultúrnych pamiatok (KP) a objektov kultúrnych pamiatok k roku 1994	314
124. Evidencia nehnuteľných kultúrnych pamiatok na Slovensku	316
125. Stav rozpracovanosti ÚPD VÚC k 1.1.1994	332
126. Vybrané environmentálne indikátory 24 členských štátov OECD	352

127. Ukazovatele environmentálneho monitoringu SR	353
128. Prehľad čerpania prostriedkov zo ŠFŽP SR v rokoch 1991-1993	408
129. Ekonomické nástroje starostlivosti o životné prostredie v SR	410
130. Pokuty uložené orgánmi štátnej správy pre životné prostredie	412
131. PreMad siete náučných chodníkov a náučných lokalít v správe SAŽP, správ národných parkov a Správy slovenských jaskýň	421
132. Tábory ochrancov prírody organizované SZOPK	421
133. Počty riešených projektov vedy a techniky v pôsobnosti MŠV SR, ktoré je možné jednoznačne zaradiť do priorít I. - V. Stratégie štátnej environmentálnej politiky	470
134. Prehľad počtu projektov vedy a techniky v pôsobnosti MŠV SR, riešiacich problematiku životného prostredia (stav r. 1993)	471

106

107

108

109

ZOZNAM VYBRANÝCH SKRATIEK

A

- AMS - automatická monitorovacia stanica
- AQA - Analytical Quality Assurance
(Zabezpečenie analytickej kvality)
- ATS - kód rakúskej meny - rakúsky šiling

B

- BSK - biologická spotreba kyslíka

C

- CAS - Chemical Abstracts Service
- CEC - Commission of the European Communities
(Komisia Európskych spoločenstiev)
- CEPA - Centrum pre podporu miestneho aktivizmu
- CERN - Európska organizácia pre jadrový výskum
- CFCs - chlorofluorocarbóny
- CITES - Convention on International Trade in
Endangered Species of Wild Fauna and Flora
(Dohovor o medzinárodnom obchode s ohrozenými
druhmi voľne žijúcich živočíchov a rastlín)

Č

- ČEDOK - Československá dopravná kancelária
- ČMS - čiastkový monitorovací systém
- ČOV - čistiareň odpadových vôd
- ČR - Česká republika
- ČSA - Československé aerolínie
- ČSFR - Česká a Slovenská Federatívna Republika
- ČSN - československá štátna norma
- ČSSR - Československá socialistická republika

D

- DKK - kód dánskej meny - dánska koruna
- DPZ - diaľkový prieskum Zeme
- DU - Dobsonove jednotky

E

EAP	- Environmentálny akčný program pre strednú a východnú Európu
EBO	- Elektrárň Bohunice
ECOSOC	- Economic and Social Council, United Nations (Hospodárska a sociálna rada OSN)
ECU	- European Currenty Unit (Európska menová jednotka)
EEA	- European Environment Agency (Európska environmentálna agentúra)
EECONET	- European Ecological Network (Európska ekologická sieť)
EHK OSN	- Európska hospodárska komisia OSN
EMEP	- European Monitoring and Evaluation Programme (Program spolupráce pri monitorovaní a vyhodnocovaní v Európe)
EMO	- Elektrárň Mochovce
ENO	- Elektrárň Nováky
EOAR	- ekvivalentná objemová aktivita radónu
EPK	- <i>Ekologická programová komisia</i>
ERA	- Environmental Risk Assessment (Zhodnotenie environmentálneho rizika)

F

FAO	- Food and Agricultural Organization of the United Nations (Organizácia Spojených národov pre výživu a poľnohospodárstvo)
FCCC	- Framework Convention on Climate Change (Rámcový dohovor OSN o zmene klímy)
FMTIR	- Federálne ministerstvo pre technický a investičný rozvoj
FVŽP	- Federálny výbor pre životné prostredie
FZ ČSFR	- Federálne zhromaždenie Českej a Slovenskej federatívnej republiky

G

GAT	- Grantová agentúra pre techniku
-----	----------------------------------

GATT	- General Agreement on Tariffs and Trade (Všeobecná dohoda o clách a obchode)
GAV	- Grantová agentúra pre vedu
GDP	- Gross Domestic Product (hrubý domáci produkt)
GEF	- Global Environmental Facility (Globálny environmentálny fond)
GEMS	- Global Environmental Monitoring System (Globálny environmentálny monitorovací systém)
GORL	- gravitačné odlučovače ropných látok
GÚDŠ	- Geologický ústav Dionýza Štúra

H

HFCs	- hydrofluorocarbóny
HDP	- hrubý domáci produkt

CH

CHKO	- chránená krajinná oblasť
CHSK	- Chemická spotreba kyslíka
CHTF	- Chemicko-technologická fakulta

I

IAEA	- International Atomic Energy Agency (Medzinárodná agentúra pre atómovú energiu)
IARC	- International Agency for Research on Cancer (Medzinárodná agentúra pre výskum rakoviny)
IH	- imisná hodnota /limit
IRIS	- Integrovaný radiačný a informačný systém
ISŽP SR	- Informačný systém životného prostredia Slovenskej republiky
IUCN	- Medzinárodná únia ochrany prírody
IZO	- Index znečistenia ovzdušia

J

JCP	- Juhoslovenské celulóžky a papierne
JE	- jadrová elektrárňa
JINR	- Spoločný ústav pre jadrový výskum

K

KBSE	- Konferencia o bezpečnosti a spolupráci v Európe
KCM	- koordinovaný cielený monitoring
Kčs	- Koruna československá
KO	- komunálny odpad
KP	- kultúrna pamiatka

L

LPF	- lesný a pôdny fond
LVÚ	- Lesnícky výskumný ústav, Zvolen

M

MaB	- Man and Biosphere, UNESCO Programme (Človek a biosféra, Program UNESCO)
MDSVP SR	- Ministerstvo dopravy, spojov a verejných prác Slovenskej republiky
MF SR	- Ministerstvo financií Slovenskej republiky
MH SR	- Ministerstvo hospodárstva Slovenskej republiky
MK SR	- Ministerstvo kultúry Slovenskej republiky
MK SSR	- Ministerstvo kultúry Slovenskej socialistickej republiky
MLVH SSR	- Ministerstvo lesného a vodného hospodárstva Slovenskej socialistickej republiky
MMF	- Medzinárodný menový fond
MO SR	- Ministerstvo obrany Slovenskej republiky
MPLVH	- Ministerstvo poľnohospodárstva, lesného a vodného hospodárstva
MPR	- mestská pamiatková rezervácia
MP SR	- Ministerstvo pôdohospodárstva Slovenskej republiky
MPSVaR SR	- Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky
MŠV SR	- Ministerstvo školstva a vedy Slovenskej republiky
MZ SSR	- Ministerstvo zdravotníctva Slovenskej socialistickej republiky

MŽP ČR	- Ministerstvo životního prostředí České republiky
MŽP SR	- Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky

N

NBS	- Národná banka Slovenska
NCPZ	- Národné centrum podpory zdravia
NCHZ	- Novácke chemické závody
NKP	- národná kultúrna pamiatka
NLG	- kód holandskej meny - holandský gulden
NO	- nebezpečný odpad
NOK	- kód nórskej meny - nórska koruna
NP	- národný park
NP	- nevyužívané pramene
NPK	- normou prípustná koncentrácia
NR SR	- Národná rada Slovenskej republiky
NÚHE	- Národný ústav hygieny a epidemiológie
NV	- nevyužívané vrty
NY	- New York

O

ObÚŽP	- obvodné úrady životného prostredia
ODP	- Ozone Depleting Potential (Potenciál porušenia ozónu)
OECD	- Organization for Economic Cooperation and Development (Organizácia pre hospodársku spoluprácu a rozvoj)
OLO	- Odvoz a likvidácia odpadov
OS	- odborná skupina
OSN	- Organizácia spojených národov
OÚŽP	- okresné úrady životného prostredia
OV	- odpadová voda

P

PCB	- polychlórované bifenyle
PFCs	- fluorizované uhľovodíky
PF UK	- Prírodovedecká fakulta UK

PHARE	- Poland and Hungary Assistance for Reconstructing of their Economies (Pomoc na rekonštrukciu ekonomík)
PHO	- pásmo hygienickej ochrany
PO	- pamiatkový objekt
POH	- program odpadového hospodárstva
PP	- podniky povodí
PRLA	- pamiatková rezervácia ľudovej architektúry

R

RaCR	- rekreácia a cestovný ruch
RAL	- rádioaktívne látky
RAO	- rádioaktívny odpad
RE	- Rada Európy
REC	- Regionálne environmentálne centrum
REZZO	- Register emisií a zdrojov znečistenia ovzdušia
RL	- ropné látky
RS	- rehabilitačná stanica
RVHP	- Rada vzájomnej hospodárskej pomoci

S

SAV	- Slovenská akadémia vied
SAŽP	- Slovenská agentúra životného prostredia
SEP	- Slovenský energetický podnik, š.p.
SEZ	- Stredoslovenské energetické závody
SGÚ	- Slovenský geologický úrad
SHMÚ	- Slovenský hydrometeorologický ústav
SCHKO	- správa chránenej krajinnej oblasti
SIŽP	- Slovenská inšpekcia životného prostredia
Sk	- slovenská koruna
SKŽP	- Slovenská komisia pre životné prostredie
SNP	- správa národného parku
SNR	- Slovenská národná rada
SPF	- Slovenský pozemkový fond, Bratislava
SR	- Slovenská republika
SŠ	- stredná škola
STF	- Systemic Transformation Facility (pôžička na pomoc transformácii hospodárstva)

STN	- Slovenská technická norma
STU	- Slovenská technická univerzita
SÚRMS	- Slovenské ústredie radiačnej monitorovacej siete
SÚTN	- Slovenský ústav technickej normalizácie Bratislava
SZOPK	- Slovenský zväz ochrancov prírody a krajiny

Š

ŠBČS	- Štátna banka československá
ŠF OZPPF	- Štátny fond ochrany a zveľaďovania poľnohospodárskeho pôdneho fondu
ŠF ŽP SR	- Štátny fond životného prostredia Slovenskej republiky
ŠOD SÚBP	- Štátny ochranný dozor Slovenského úradu bezpečnosti práce
ŠOP	- štátna ochrana prírody
ŠPR	- štátna prírodná rezervácia
ŠPSŽP	- Štátny program starostlivosti o životné prostredie
ŠR	- štátny rozpočet
ŠÚHE	- Špecializovaný ústav hygieny a epidemiológie
ŠÚ SR	- Štatistický úrad Slovenskej republiky
ŠVHB	- Štátna vodohospodárska bilancia
ŠVI	- Štátna vodohospodárska inšpekcia

T

TANAP	- Tatranský národný park
TEMPUS	- Trans-European Mobility Scheme for University Studies (Medzinárodný vzdelávací vysokoškolský program)
TEN	- Trenčianska ekologická nadácia
TKO	- tuhý komunálny odpad
TMP	- trvalá monitorovacia plocha
TTP	- trvalý trávnatý porast
TZL	- tuhé znečisťujúce látky

U

UK	- Univerzita Komenského
UNCED	- United Nations Conference on Environment and Development (Konferencia OSN o životnom prostredí a rozvoji)
UNDP	- United Nations Development Programme (Program OSN pre rozvoj)
UNEP	- United Nations Environment Programme (Program OSN pre životné prostredie)
UNESCO	- United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization (Organizácia Spojených národov pre výchovu, vedu a kultúru)
UNIDO	- United Nations Industrial Development Organization (Organizácia OSN pre priemyselný rozvoj)
UNSCEAR	- United Nations Scientific Committee on the Effects of Atomic Radiation (Vedecký výbor OSN pre skúmanie účinkov atómového žiarenia)
USA	- Spojené štáty americké
USAID	- Agency for International Development, United States (Americký fond pre medzinárodný rozvoj)
USD	- kód meny USA - americký dolár
US EPA	- United States Environmental Protection Agency (Agentúra pre ochranu životného prostredia USA)

Ú

ÚDI	- Útvar dopravného inžinierstva, Bratislava
ÚH SAV	- Ústav hydrológie Slovenskej akadémie vied
ÚHE	- Ústav hygieny a epidemiológie
ÚKSUP	- Ústredný kontrolný a skúšobný ústav poľnohospodársky, Bratislava
ÚPD	- územnoplánovacia dokumentácia
ÚPKM	- Ústav preventívnej a klinickej medicíny
ÚPN	- územnoplánovací návrh
ÚPP	- územnoplánovací podklad
ÚRVJT	- Ústav rádioekológie a využitia jadrovej techniky, Košice
ÚSES	- územný systém ekologickej stability

ÚSSF - územný systém stresových faktorov

V

VAK - vodárne a kanalizácie
VH akcie - vodohospodárske akcie
VN - vodná nádrž
VP - využívané pramene
VÚC - veľký územný celok
VÚCHT - Výskumný ústav chemickej technológie, Bratislava
VÚJE - Výskumný ústav jadrových elektrární, Trnava
VÚP - Výskumný ústav potravinársky, Bratislava
VÚPÚ - Výskumný ústav pôdnej úrodnosti, Bratislava
VÚVH - Výskumný ústav vodného hospodárstva
VÚZH - Výskumný ústav závlahového hospodárstva
VŠ - vysoké školy
VV - využívané vrty
VVZ SR - vedecko-výskumná základňa SR
VZS - vrty základnej siete

W

WHO - World Health Organization
(Svetová zdravotnícka organizácia)
WMO - World Meteorological Organization
(Svetová meteorologická organizácia)

Z

Zb. - Zbierka zákonov Českej republiky
a Slovenskej republiky
ZEZ - Západoslovenské energetické závody
ZSNP - Závod Slovenského národného povstania
ZSSR - Zväz sovietskych socialistických republík
ZŠ - základná škola
ZŤS - Závody ťažkého strojárstva
Z.z. - Zbierka zákonov Slovenskej republiky (od r.1993)

Ž

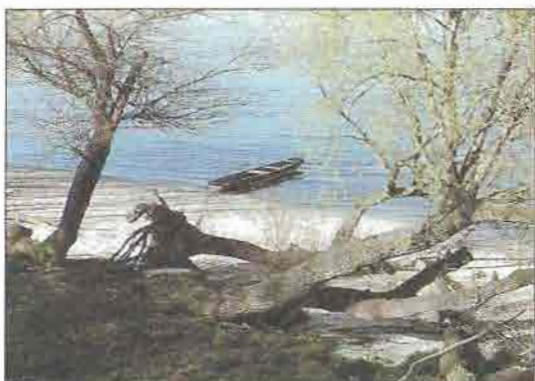
ŽP - životné prostredie

110

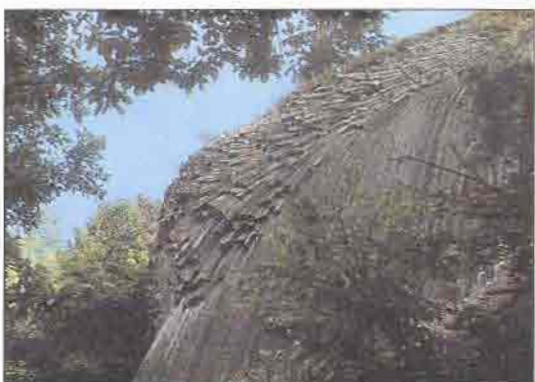
111

112

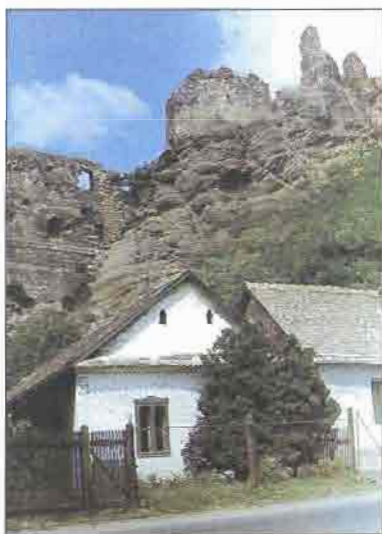
113

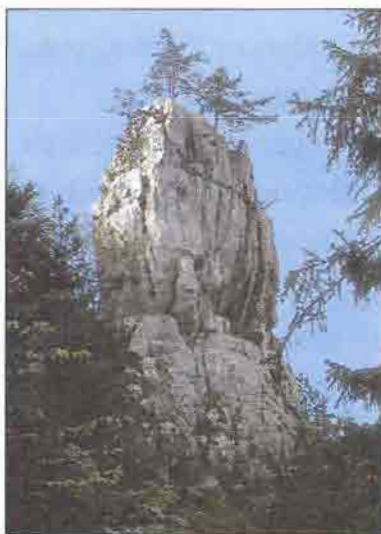
114

115

116

117

118

TEXTY K OBRÁZKOM

		Strana
Obrázky 1 až 4	MODRÁ PLANÉTA A JEJ SLOVENSKÁ TVÁR	obálka
	2 - Vršatské bradlo v CHKO Biele Karpaty.	
	3 - Hlavné mesto SR Bratislava - Stará radnica a Rolandova fontána.	
	4 - Pod Šípom na Považí.	
Obrázky 5 až 8	PRÍRODA A JEJ ZLOŽKY - ZÁKLAD ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA	1
	5 - Živočíšstvo: chránený orliak morský (Haliastur albicilla) z prílohy I. CITES.	
	6 - Rastlinstvo: chránený poniklec slovenský (Pulsatilla slavica).	
	7 - Horniny: aragonit z CHPV Ochtinská aragonitová jaskyňa.	
	8 - Ovzdušie, voda, krajina: Pieninský národný park.	
Obrázky 9 a 10	SLOVENSKO - SÚČASŤ EURÓPSKEJ A SVETOVEJ HISTÓRIE, KULTÚRY A ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA	2
	9 - Spišský hrad s okolitými pamiatkami - súčasť Svetového dedičstva od roku 1993 (Spišské Podhradie - pamiatková zóna).	
	10 - Paleolitická Moravianska Venuša z mamutoviny (nález z Moravian pri Piešťanoch - vek 22 860 rokov).	
Obrázok 11	KRAJINA V ZRKADLE	3
	- Voda, biota a ovzdušie v Štátnej prírodnej rezervácii Čičovské mŕtve rameno.	
Obrázok 12	Ing. Jozef Zlocha,	
	- minister životného prostredia SR.	5
Obrázky 13 a 14	KONTRASTY - VČERA, DNES A ZAJTRA?	8
	13 - Strednopohronska oblasť (Žiarska kotlina).	
	14 - V Brankovskej doline v Národnom parku Nízke Tatry s chráneným žltohlavom európskym (Trochilurus europaeus).	

Obrázok 15	PRÍČINA - DÔSLEDOK	9
	- Zvyšky lesa zničeného imísiami magnezitu pri Jelšave.	
Obrázky 16 až 24	POZITÍVNE A NEGATÍVNE ZMENY ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA A ICH DÔSLEDKY	128
	16 - Národný onkologický ústav v Bratislave.	
	17 - Bojnice - symbióza prírody, histórie, kultúry, rekreácie a cestovného ruchu.	
	18 - Jazvy v krajine - kameňolom pri Pstruši.	
	19 - Tradície a environmenálne vhodné perspektívy železničnej dopravy (trať Banská Bystrica - Margecany).	
	20 - Najväčšie mesto SR Bratislava a jej prístav.	
	21 - Odkalisko červených a hnedých kalov v Žiarskej kotline.	
	22 - Ochranné lesy a lesy osobitného určenia v Národnom parku Slovenský raj.	
	23 - Priemysel v Strednospišskej oblasti.	
	24 - Prírodný liečivý zdroj a kúpeľné miesto Trenčianske Teplice.	
Obrázok 25	ENVIRONMENTÁLNY NEGATÍVNY FAKTOR	129
	- Skládka lúženca v Seredi (Trnavsko-Galanta oblasť).	
Obrázok 26	ZLOŽKY ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA	177
	- Chránený prírodný výtvor Lúčanský vodopád.	
Obrázky 27 až 35	VODA A JEJ PODOBY	256
	27 - Pramene v ŠPR Sivá Brada.	
	28 - Vodná nádrž Palcmanská Maša pri Dedinkách v Národnom parku Slovenský raj.	
	29 - Vyschnutý prameň v ŠPR Sliačske travertíny.	
	30 - CHPV Rojkovská travertínová kopa s jazierkom.	
	31 - Spomaľovanie odtoku - Tachtská vodná nádrž v Baštianskej kotline Cerovej vrchoviny.	
	32 - Urýchľovanie odtoku - odvodňované močiare Dubno v Baštianskej kotline Cerovej vrchoviny.	
	33 - Šútovský vodopád v ŠPR Šútovská dolina v NP Malá Fatra.	

	34 - Pleso v ŠPR Roháčske plesá v TANAP.	
	35 - Plte na Dunajci v PIENAP.	
Obrázok 36	UŽ LEN VO ZVERNICI	276
	- Chránený zubor hôrny (<i>Bison bonasus</i>) v Chránenej študijnej ploche Zubria obora pri Topoľčiankach.	
Obrázky 37 až 45	RASTLINSTVO A ŽIVOČÍŠSTVO SR	280
	37 - Rak riečny (<i>Astacus astacus</i>) v NP Slovenský raj.	
	38 - Chránená modlivka zelená (<i>Mantis religiosa</i>) z CHKO Slovenský kras.	
	39 - Chránený jasoň červenooký (<i>Parnassius apollo</i>) z CHKO Strážovské vrchy zaradený do prílohy II. CITES.	
	40 - Chránená rosníčka zelená (<i>Hyla arborea</i>) z CHKO Poľana.	
	41 - Výskyt vlka dravého (<i>Canis lupus</i>) už znova skoro na celom Slovensku.	
	42 - Chránený drop veľký (<i>Otis tarda</i>) v CHN Drieň zaradený do prílohy II. CITES.	
	43 - Chránená kortúza Matthioliho (<i>Cortusa</i> <i>matthioli</i>) v ŠPR Sokol v NP Slovenský raj.	
	44 - Chránený hlaváčik jarný (<i>Adonis vernalis</i>) a chránený poniklec veľkokvetý (<i>Pulsatilla</i> <i>grandis</i>) v ŠPR Devínska Kobyla v CHKO Malé Karpaty.	
	45 - Chránený jasenec biely (<i>Dictamnus albus</i>) v ŠPR Dolina Hľboče v CHKO Malé Karpaty.	
Obrázok 46	EKOLOGICKY VÝZNAMNÉ OBLASTI	281
	- CHKO Biele Karpaty v okolí Lednice.	
Obrázky 47 a 48	DVA SPÔSOBY DOTVORENIA TZV. MALÉHO ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA	334
	47 - Benzinová čerpacia stanica ESSO v bratislavskej Petržalke.	
	48 - "Slávobrána" do ulice vo Zvolene.	

49 - ŠPR Szabóova skala v CHKO Štiavnické vrchy.

50 - NKP Krásna Hôrka - hrad.

51 - Súľovská skalná huba v ŠPR Súľovské skaly
v CHKO Strážovské vrchy.

52 - ŠPR Ďumbier v Národnom parku Nízke Tatry.

53 - Kaštieľ v Rusovciach si vyžaduje komplexnú
obnovu a primerané využitie.

54 - NKP Bojnice - hrad.

55 - ŠPR Manínska úžina v CHKO Strážovské vrchy.

56 - Románsky kostolík Sv. Michala
v Drážovciach zo začiatku 12. storočia.

57 - ŠPR Tiesňavy v NP Malá Fatra.

CELOROČNÝ ENVIRONMENTÁLNY**MONITORING**

- Chopok v Národnom parku Nízke Tatry.

ROZDIEL FARIEB

59 - Odkalisko červených a hnedých kalov
v Žiari nad Ilronom.

60 - Skládka priemyselného odpadu v Jelšave.

DEVASTAČNÉ ČINITELE A OHROZENÉ OBLASTI

61 - Po výstavbe v Bratislavskej oblasti.

62 - Niklová huta v Sereďi v Trnavsko-Galantakej
oblasti.

63 - Priemysel v Strednospišskej oblasti.

64 - Vypaľovanie trvalých trávnych porastov
v okrese Lučenec.

65 - V Demänovskej doline Národného parku Nízke
Tatry pred ďalšou výstavbou.

66 - Kontaminovaná pôda neurodí
(Strednogemerská oblasť).

67 - Zdevastovaný sektor v Strednopohronskej oblasti.

68 - Erózia na hrebeni NP Malá Fatra.

69 - Znečisťovateľ prostredia
Slovenské magnezitové závody, š.p. Jelšava
(Strednogemerská oblasť).

Obrázok 70	BOBOR UŽ CHRÁNENÝ OD ROKU 1992 AJ V SR - Bobor vodný (Castor fiber) - najväčší európsky hlodavec pod ochranou človeka.	399
Obrázok 71	KAŽDÁ OBNOVA NIEČO STOJÍ - LACNEJŠIA JE PREVENCIA A PRIEBEŽNÁ ÚDRŽBA - Obnova NKP Farský kostol sv. Egídia v MPR Bardejov.	404
Obrázky 72 až 79	EKONOMIKA, PRÁVO A ÚZEMNÉ PLÁNOVANIE - HLAVNÉ NÁSTROJE STAROSTLIVOSTI O ŽIVOTNÉ PROSTREDIE 72 - Minulosť v súčasnosti Bratislavy - obnova pamiatok zaostala za novou výstavbou. 73 - Dediny sa sťahujú do skanzenov a ľudia do miest (Múzeum oravskej dediny Zuberec-Brestová). 74 - Vandalizmus v akejkoľvek podobe spôsobuje níelen finančné straty. 75 - Kultúrne využitie starého banského diela (Štólna Bartolomej zo 16.-17. storočia v Banskom múzeu v prírode ako súčasť Slovenského banského múzea v CHKO Štiavnické vrchy sprístupnená verejnosti). 76 - Prvé informačné stredisko ochrany prírody na Slovensku v Štefanovej (NP Malá Fatra). 77 - Nový areál CHPV Jaskyňa Domica v CHKO Slovenský kras. 78-79 - Veže JE v Jaslovských Bohuniciach a veže v MPR Levoča.	414
Obrázok 80	STREDISKO ENVIRONMENTÁLNEJ VÝCHOVY A VZDELÁVANIA - Technická univerzita vo Zvolene.	415
Obrázok 81	ZLEPŠENIE ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA NEZÁVISÍ LEN OD ORGÁNOV ŠTÁTNEJ SPRÁVY - Ministerstvo životného prostredia SR vzniklo zo Slovenskej komisie pre životné prostredie v roku 1992.	422

Obrázky 82 a 83	DVE Z MNOHÝCH	440
	82 - Tradičné tábory ochrancov prírody organizované Slovenským zväzom ochrany prírody a krajiny.	
	83 - Záchranná akcia Jaskyniarskej záchrannej služby Slovenskej speleologickej spoločnosti v CHKO Slovenský kras.	
Obrázok 84	AJ V CENTRE UNEP ZAVIALA	
	SLOVENSKÁ ZÁSTAVA	441
	- Centrum Environmentálneho programu OSN (UNEP) v keňskom Nairobi (Gigiri).	
Obrázky 85 až 91	ŽIVOTNÉ PROSTREDIE ZJEDNOCUJE	462
	85 - OSN v New Yorku - svetový gestor riešenia globálnych environmentálnych problémov.	
	86 - Známy svetový environmentálny symbol - panda veľká (<i>Ailuropoda melanoleuca</i>) na zozname CITES zaradená do prílohy 1. živočíchov, ktoré sú bezprostredne ohrozené vo voľnej prírode a obchod s nimi je na svete povolený len výnimočne.	
	87 - ŠPR Šúr lokalita spadajúca pod Ramsarský dohovor.	
	88 - Bilaterálne chránené územia vytvárajú predpoklad pre užšiu spoluprácu (CHKO Cerová vrchovina a TK Karancs-Medves).	
	89 - Banská Štiavnica s budovami bývalej prvej Banskej a lesníckej akadémie znova na svetovej scéne.	
	90 - Znak Svetového dedičstva už aj na Slovensku.	
	91 - Stretnutie Ing. Jozefa Zlochu, ministra životného prostredia SR s pani Elizabeth Dowdeswell, generálnou tajomníčkou a výkonnou riaditeľkou UNEP.	
Obrázok 92	ROZKVET V ŤAŽKÝCH PODMIENKACH	463
	- Šafran karpatský (<i>Crocus heuffelianus</i>) v NP Malá Fatra v symbolickom rozkveti spod imíslami znečisteného snehu.	

Obrázky 93 až 94	VEDA A TECHNIKA PRE LEPŠIE ŽIVOTNÉ PROSTREDIE	471
	93 - Slovenská technická univerzita v Bratislave rieši projekty vedy a techniky zamerané aj na životné prostredie.	
	94 - Environmentálny program v povodí Dunaja sa netýka len rieky Dunaj.	
Obrázky 95 až 100	DVE TVÁRE SLOVENSKA	480
	95 - Areál CHPV Ochtinská aragonitová jaskyňa v ochrannom pásme CHKO Slovenský kras.	
	96 - Tvár Strednopohronskej oblasti v Žiarskej kotline.	
	97 - Tvár Strednogemerskej oblasti pri Jelšave.	
	98 - NKP Zvolen - hrad určite upúta nielen expozíciou Slovenskej národnej galérie.	
	99 - Neznečisťuj - nebudeš musieť naprávať (odpad pri Ipeľskom Sokolci).	
	100 - Slovensko, krajina pod Tatrami, mení svoju tvár v prospech životného prostredia nás všetkých.	
Obrázok 101	PREDPOKLAD SERIÓZNEJ INFORMOVANOSTI - OBJEKTÍVNE ENVIRONMENTÁLNE INFORMÁCIE NA VŠETKY STRANY A KU KAŽDÉMU	481
	- Jež východoeurópsky (<i>Erinaceus concolor</i>) ako symbol.	
Obrázky 102 a 103	Z HLŔBKÝ DO VÝŠKY - Z VÝŠKY DO HLŔBKÝ	483
	102 - Cukrová homola v ŠPR Zádielska dolina v CHKO Slovenský kras.	
	103 - Tzv. studňa na vrchole CHPV Sovi hrad v CHKO Cerová vrchovina.	
Obrázky 104 a 105	DVA STROMY - DVA ŽIVOTY	486
	104 - V spresnenej ŠPR Zatinsky luh v CHKO Latorica.	
	105 - Nad Jelšavou.	

Obrázky 106 až 109	SYMBOLY SLOVENSKEJ KRAJINY	492
	106 - ŠPR Rozsutec v NP Malá Fatra.	
	107 - NKP Mohyla generála M.R.Štefánika na Bradle pri Brezovej.	
	108 - NKP Trenčín - hrad.	
	109 - CHKO Poľana (Kyslinky).	
Obrázky 110 až 118	METAMORFÓZY	502
	110-111 - FARBY: MPR Trenčín a ŠPR Rokoš.	
	112-113 - VODY: upraveného toku Dunaja a snehová pokrývka na KP Gotický kostol Sv.Juraja zo 14.storočia s renesančnou drevenou zvonnicou v Starej Haliči.	
	114-115 - FORIEM: Kamenný vodopád v ŠPR Šomoška v CHKO Cerová vrchovina a Brankovský vodopád v NP Nízke Tatry.	
	116-118 - TVAROV: prístupnená KP Filakovský hrad, CHPV Krkáva skala nad Vlkolínom v CHKO Veľká Fatra a zachovalé skalné obydlia PRLA Brhlavce.	
Obrázky 119 a 120	POTENCIÁLNY NÁRODNÝ PARK MURÁNSKA PLANINA	511
	119 - ŠPR Cigánka v CHKO Muránska planina.	
	120 - Na Veľkej lúke v CHKO Muránska planina.	
Obrázky 121 až 127	SVETOVÉ DEDIČSTVO NA SLOVENSKU	512
	121 - Spišský hrad s okolitými pamiatkami.	
	122 - Kostol Sv. Ducha v Žehre.	
	123 - MPR Banská Štiavnica s okolitými technickými pamiatkami.	
	124 - Banská Štiavnica - pohľad na Nový Zámok.	
	125 - Brčká CHPV Gombasecká jaskyňa z nominačného projektu Jaskyne Aggtelejského a Slovenského krasu.	
	126 - MPR Banská Štiavnica - Námestie Sv. Trojice.	
	127 - PRLA Vlkolínek.	
Obrázok 128	V PORADÍ S PREHLADOM	513
	- Húsenice chráneného vidlochvosta feniklového (Papilio machaon).	

- 129 - Horcokvet Clusiov (*Cimicifusa clusii*)
zo ŠPR Belianske Tatry.
- 130 - Limonka Gmelinova (*Limonium gmelinii*)
zo ŠPR Kamenínske slanisko.
- 131 - Kosatec nízky (*Iris pumila*) zo ŠPR Devínska
Kobyla.
- 132 - Orliček obyčajný (*Aquilegia vulgaris*) zo ŠPR Tlstá.
- 133 - Leknica žltá (*Nuphar lutea*) zo ŠPR Torozlin.
- 134 - Črievičník papučkový (*Cypripedium calceolus*)
z NAPANT zaradený do prílohy I. CITES.
- 135 - Korunkovka strakatá (*Fritillaria meleagris*)
z CHN Pstruša.
- 136 - Bleduľa letná (*Leucorum aestivum*)
z inundačného územia Dunaja.
- 137 - Poniklec lúčny čiernastý (*Pulsatilla pratensis*
ssp. *nigricans*) z CHN Kerčík.

**KVET SMRTI: OZONOVÁ DIERA - HROZBA
ŽIVOTA I KULTÚRY**

zadná strana
obálky

- 138 - Románsky dóm Sv. Martina
v MPR Spišská Kapitula - súčasť
Svetového dedičstva.
- 139 - Perlovec striebrostopásavý
(*Argyronome paphia*).
- 140 - Zubor hôrny (*Bison bonasus*).
- 141 - Drevený kostolík v Dobroslave.

119

120

121

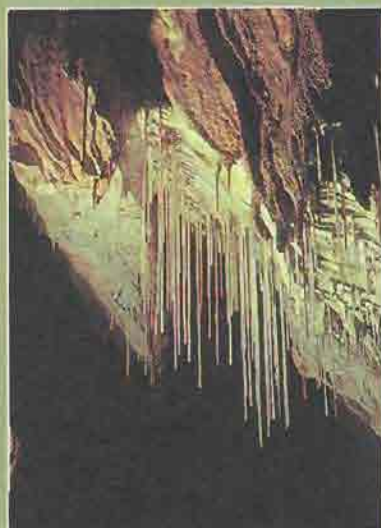
122

123

124

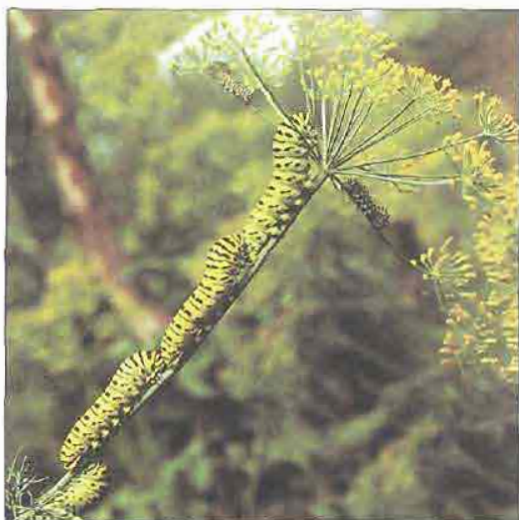
125

126

127

128

OBSAH

	Strana
■ PREDSLOV	5
■ PRÍČINY A DÔSLEDKY ZMIEN ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA	9
● OSÍDLENIE, DEMOGRAFICKÝ VÝVOJ, VEK A ZDRAVIE OBYVATELOV	9
● VÝVOJ EKONOMIKY A PRIESTOROVEJ ŠTRUKTÚRY	28
Ekonomika	28
Priestorová štruktúra	36
● VYUŽÍVANIE PRÍRODNÝCH ZDROJOV A VYBRANÉ VPLYVY NA ŽIVOTNÉ PROSTREDIE	43
Vplyv dobývania a spracovania nerastov, hutníckeho a chemického priemyslu na životné prostredie	43
Vplyv vodného hospodárstva na životné prostredie	52
Využívanie podzemných vôd	52
Využívanie povrchových vôd	57
Vodohospodárske stavby a vodohospodársky rozvoj	59
Lesy a vplyv lesného hospodárstva, drevárskeho a celulózo-papiernického priemyslu na životné prostredie	72
Vplyv poľnohospodárstva, potravinárskeho a kožiarskeho priemyslu na životné prostredie	80
Vplyv poľovníctva na životné prostredie	86
Vplyv energetiky, teplárnenstva a plynárnenstva na životné prostredie	88

Vplyv dopravy na životné prostredie	99
Dopravná sieť a vývoj dopravy	99
Automobilová doprava	104
Železničná doprava	106
Letecká doprava	107
Vodná doprava	108
Horské dopravné zariadenia	108
Zaťaženie hraničných prechodov	110
Vplyv rekreácie a cestovného ruchu na životné prostredie	114
● POŠKODENIE ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA BÝVALOU SOVIETSKOU ARMÁDOU	112
 ■ NEGATÍVNE FAKTORY V ŽIVOTNOM PROSTREDÍ	125
● HODNOTENIE VPLYVU ENVIRONMENTÁLNYCH RIZÍK	129
● CHEMICKÉ RIZIKOVÉ FAKTORY	130
Inventarizácia a hodnotenie rizík chemických látok	130
Cudzorodé látky v potravinovom reťazci	133
● FYZIKÁLNE RIZIKOVÉ FAKTORY	138
Žiarenie z prírodných zdrojov a radónové riziko	138
Radičná situácia a jadrová bezpečnosť	142
Elektromagnetické pole	145
Hluk a vibrácie	146
● ODPADY	148
● OHROZENIE OZÓNOVEJ VRSTVY	159
● ZOSILŇOVANIE SKLENÍKOVÉHO EFEKTU	164
● ZVÝŠENIE KYSLOSTI PROSTREDIA	169
● HAVÁRIE A ŽIVELNÉ POHROMY	173
 ■ ZLOŽKY ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA A ICH OCHRANA	177
● OVZDUŠIE	177
Emisie	177
Imisie	195
Imisie prízemného ozónu a emisie prchavých organických látok	200
Znečistenie ovzdušia v regiónoch	205
Západoslovenský región	206
Stredoslovenský región	208
Východoslovenský región	211

● VODA	218
Zrážkové a odtokové pomery	218
Podzemné vody a ich ochrana	228
Hladiny podzemných vôd	228
Výdatnosť prameňov	229
Kvalita podzemných vôd	231
Povrchové vody a ich ochrana	235
Odpadové vody a ich čistenie	250
● HORNINY	257
● PÔDA	262
● RASTLINSTVO A ŽIVOČÍŠSTVO	267
Rastlinstvo	267
Živočíšstvo	269
Spoločenské ohodnocovanie rastlín a živočíchov	277
■ OCHRANA A TVORBA KRAJINY	281
● ÚZEMNÝ SYSTÉM EKOLOGICKEJ STABILITY	281
Systém ekologickej stability na území Slovenska	281
Biocentrá	282
Biokoridory a interakčné prvky	288
Ekologicky významné celky a oblasti	289
Desertifikované, degradované až devastované celky a oblasti	290
Ekostabilizačný význam lesov	295
● PRÍRODNÉ DEDIČSTVO, OCHRANA PRÍRODY A KRAJINY	298
● KULTÚRNE DEDIČSTVO A JEHO OCHRANA V KRAJINE	313
● PRÍSPEVOK SLOVENSKEJ REPUBLIKY SVETOVÉMU DEDIČSTVU	319
● ÚZEMNÉ PLÁNOVANIE - OPTIMALIZÁCIA PRIESTOROVEJ ORGANIZÁCIE, VYUŽÍVANIA A OCHRANY KRAJINY	326
■ SLEDOVANIE A VYHODNOCOVANIE ENVIRONMENTÁLNEJ SITUÁCIE	337
● ENVIRONMENTÁLNA SITUÁCIA A SYSTÉM JEJ HODNOTENIA	337
● KOMPLEXNÝ MONITOROVACÍ A INFORMAČNÝ SYSTÉM ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA	339
Environmentálny monitorovací systém	339
Celoplošný monitoring životného prostredia a čiastkové monitorovacie systémy	340

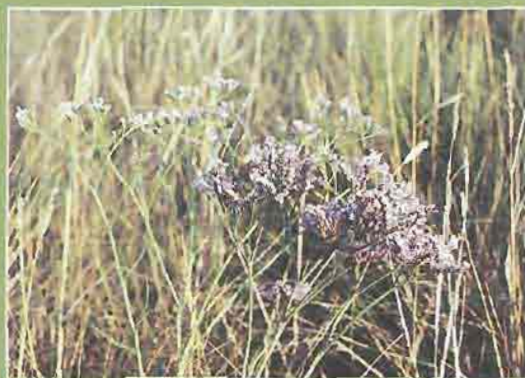
Regionálne a účelové (lokálne) monitorovacie systémy	348
Diaľkový prieskum Zeme	350
Ukazovatele environmentálneho monitoringu	350
Environmentálny informačný systém	363
● ŠTÁTNA ŠTATISTIKA O ŽIVOTNOM PROSTREDÍ	365
● ENVIRONMENTÁLNA REGIONALIZÁCIA	370
● OBLASTI SO SILNE AŽ EXTRÉMNE NARUŠENÝM ŽIVOTNÝM PROSTREDÍM	378
Bratislavská oblasť	378
Trnavsko-Galantašská oblasť	380
Hornonitrianska oblasť	383
Hornopovažská oblasť	385
Strednopohronska oblasť	387
Strednospišská oblasť	389
Strednogemerská oblasť	393
Košická oblasť	393
Strednozemplínska oblasť	395
■ ENVIRONMENTÁLNE PRÁVO	399
■ EKONOMIKA STAROSTLIVOSTI O ŽIVOTNÉ PROSTREDIE	404
● ŠTÁTNY ROZPOČET A INVESTIČNÁ POLITIKA	404
● ŠTÁTNE FONDY	406
● VYBRANÉ EKONOMICKÉ NÁSTROJE NA ZLEPŠOVANIE ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA	410
■ ENVIRONMENTÁLNA VÝCHOVA A VZDELÁVANIE	415
● PREDŠKOLSKÁ A ŠKOLSKÁ ENVIRONMENTÁLNA VÝCHOVA A VZDELÁVANIE	415
Predškolské zariadenia a základné školy	415
Stredné školy	416
Vysoké školy	417

● MIMOŠKOLSKÁ ENVIRONMENTÁLNA VÝCHOVA	418
■ ORGANIZÁCIA STAROSTLIVOSTI O ŽIVOTNÉ PROSTREDIE	422
● ORGÁNY ŠTÁTNEJ SPRÁVY PRE ŽIVOTNÉ PROSTREDIE	423
Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky	425
Slovenská inšpekcia životného prostredia	426
Úrady životného prostredia	430
● ORGANIZÁCIE REZORTU ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA	430
Slovenská agentúra životného prostredia	431
Slovenský hydrometeorologický ústav	
Správy národných parkov Nízke Tatry, Malá Fatra a Slovenský raj	432
Geofond	432
Správa slovenských jaskýň	433
Geologický ústav Dionýza Štúra	434
Štátne podniky	434
Správa Tatranského národného parku	434
● OBCE	435
● MIMOVLÁDNE ORGANIZÁCIE ZAMERANÉ NA STAROSTLIVOSŤ O ŽIVOTNÉ PROSTREDIE	436
■ MEDZINÁRODNÁ SPOLUPRÁCA V STAROSTLIVOSTI O ŽIVOTNÉ PROSTREDIE	441
● ZAHRANIČNÁ ENVIRONMENTÁLNA POLITIKA SLOVENSKA	441
● ORGANIZÁCIA SPOJENÝCH NÁRODOV	443
Európska hospodárska komisia	444
UNESCO	444
Program OSN pre životné prostredie (UNEP)	445
Program OSN pre rozvoj (UNDP) a Program OSN pre priemyselný rozvoj (UNIDO)	445
Globálny environmentálny fond	446
● ORGANIZÁCIA PRE EKONOMICKÚ SPOLUPRÁCU A ROZVOJ	447
● ŽIVOTNÉ PROSTREDIE A EURÓPSKA INTEGRÁCIA	447
Európska únia	447
Rada Európy	447
Program PHARE	473

● DVOJSTRANNÁ MEDZINÁRODNÁ SPOLUPRÁCA	453
Dvojstranné medzištátne dohody	455
● MEDZINÁRODNÉ DOHOVORY V OBLASTI ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA	457
■ ROZVOJ STAROSTLIVOSTI O ŽIVOTNÉ PROSTREDIE	463
● PROGRAMY A GRANTY STAROSTLIVOSTI O ŽIVOTNÉ PROSTREDIE	463
● STRATÉGIA ŠTÁTNEJ ENVIRONMENTÁLNEJ POLITIKY	472
■ ZOZNAMY	481
● ZOZNAM MÁP	481
● ZOZNAM GRAFOV A SCHÉM	484
● ZOZNAM TABULIEK	487
● ZOZNAM VYBRANÝCH SKRATIEK	493
● TEXTY K OBRÁZKOM	503
■ OBSAH	513

129

130

131

132

133

134

135

136

137

Názov:	Životné prostredie Slovenskej republiky v rokoch 1992 - 1993
Vydanie:	1.
Vydavateľ:	Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky , Hlboká 2, 812 35 Bratislava
Zostavovatelia:	J.Klinda a kolektív sekcie environmentálnych koncepcií, práva a organizácie MŽP SR v spolupráci s ostatnými sekciami MŽP SR a Slovenskou agentúrou životného prostredia v Banskej Bystrici
Odborný gestor, texty a grafika:	RNDr. Jozef Klinda
Vedúci technickej úpravy:	Ing. Pavel Toma
Odborné a technické práce:	Ing. Juraj Brechtľ, RNDr. Jaroslav Halaš, CSc., Mgr. Darina Laciková, RNDr. Soňa Mrázová, Mgr. Tatiana Plesníková, Mgr. Mária Sedláčková, Mgr. Zlatica Šestáková, RNDr. Eva Zacharová,
Grafická a tlačiarenská úprava:	Roderik Klinda, Peter Peregrin
Administratívne práce:	Helená Belešová, Anna Homolková, Lubica Lacová, Alžbeta Palčáková, Margita Talapková
Náklad:	1 500 kusov
Rozsah:	520 strán Účelová publikácia Podľa rozdeľovníka MŽP SR zadarmo Text neprešiel jazykovou úpravou
Vytlačili:	Tlačiarne PRINT-EX, Bardejov